

Priloga vsak četrtiček in vsak s pošiljano vred ali v Mariboru s pošiljanjem po doma za celo leto 12 din., pol leta 7 din., četrt leta 3 din. Izven Jugoslavije 20 din. Naročila se pošlje na upravnštvo "Slovenskega Gospodarja" v Mariboru, Koroska cesta 5. Št. se dopolnjuje do odgovora. Naročnina se plačuje v naprej.

Posamezna številka stane 2 kroni ali 50 para.

Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo: Koroska cesta št. 5. Rokopisi se ne vračajo. Upravnštvo sprejema naročila, inserate in reklamacije. Cene inseratov po dogovoru. Za večkratne oglase primeren popust. Nezaprite reklamacije so pošiljne proste. Čekovni račun pošnega urada Ljubljane št. 10.663.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO.

Telefon interurban št. 113.

24. številka.

Maribor, dne 15. junija 1933.

58. letnik.

Katoliški shod v Nazarju.

V nedeljo, 11. junija se je na prijaznem hričeku Nazarje v Sav. dolini zbrala ogromna množica, ki je sledila pozivu naše katoliške organizacije. Več tisoče mož, žen, mladeničev in deklet iz vseh krajev gornjegrajske, šaleške in brasl. dekanije je prihitelo na katoliški shod, da pred svetom izpove svoje katoliško prepričanje ter se obenem prenovi in utrdi v katoliških načelih ter se navduši za njihovo izvrševanje.

Nazarje se je za sprejem obiskovalcev katoliškega shoda odelo v praznično obleko. Cerkev in prostor pred cerkvijo je bil bogato in lepo okinčan. Na robu hrička je stal velik križ, ki se je na predvečer svetlikal v sijaju električnih luči, žareče iz velikega broja električnih žarnic. Daleč na okoli je segal njegov mogočni sijaj ter napovedoval pomen jutrajšnjega dne. Po sosednjih hribih in gorah je vzplamelo veliko število kresov, sijaju luči pa se je pridružil grom topičev — kot glasnik slavja sledečega dne. Tudi Mozirje se je pripravilo za sprejem gostov iz sosednjih krajev, zlasti v Libiji so bili postavljeni mlaji in slavaloki, pri katerih je v nedeljo okoliški župan Strucelj pozdravil došle obiskovalce katoliškega shoda.

Shod se je začel v nedeljo ob deveti uri. Veliki prostor pred cerkvijo je bil napolnjen večtisočere množice. Pogled na to ogromno množico, zlasti na zelo veliko število mož in mladeničev je bil nadvse razveseljiv. — Kdor je pogledal te vrste, se je uveril, da ima katoliška misel v Savinjski in Šaleški dolini obilo navdušenih pristašev in požrtvovalnih bojevnikov.

Na prostoru pred cerkvijo je bilo cerkveno opravilo, ki ga je opravil kapiteljski vikar mariborske škofije, mil. gospod stolni prošt dr. Matek. G. kapiteljski vikar je najprej imel danu primerno pridigo in potem slovesno sv. mašo.

Po cerkvenem opravilu se je začelo zborovanje, ki ga je v imenu pripravljalnega odbora otvoril gospod rečički župnik Požar. Za predsednika katoliškemu shodu je bil izbran posestnik in kovaški mojster Močnik iz Mozirja, za podpredsednika župan Steblovnik iz Smartna na Paki, za zapisnikarja pa p. Marijofil Holeček. Katoliški shod je pozdravil gospod ljubljanski škof Jeglič z naslednjim brzojavom: «Pozdrav in blagoslov vsem udeležencem katoliškega shoda. Le na nogo v boj za svete naše pravice, posebno za pravice staršev pri vzgoji njihovih otrok».

Brzojavni pozdrav škofa Jegliča je bil sprejet z navdušenim odobravanjem. Po pozdravnih besedah župana Blekača, ki je govoril v imenu županov in odborov in p. Marijofila kot zastopnika katoliških organizacij je povzel besedo urednik Smodej, ki je govoril o katoličanstvu in javnosti. Dosedaj, takoj je izvajal govornik, se je premalo naglašalo načelo: katolik sem, premalo smo se tega zavedali, zato pa je v javnosti prišla na površje kriva vera, kakor da se mora katolicizem izgnati iz javnosti. Bodimo torej budni, ne zaspijmo, da ne prevlada v javnosti Kristus in njegovi cerkvi sovražen duh. Nasprotniki cerkve so otroci teme in o teh je božji Ustanovitelj cerkve rekel, da so zviti. Svojih rogov ne pokažejo, marveč samo rozičke, s katerimi se zaletavajo v klerikalizem. Ne upajo se naravnost napasti katoliške vere, zato pa napadajo in psujejo klerikalizem, v resnici pa so nasprotniki katoliške cerkve in njenih načel. Ta načela zahtevajo, da ima vera opraviti tudi s politiko. Vera in politika sicer nista isto, treba ju je razločevati, toda ločiti se popolnoma ne data, saj ju tudi politični naši sovražniki ne ločijo, ker posegajo v področje vere, cerkve in šole. Bodimo torej ne napol katoliki, marveč celi katoliki, ter se kot taki uveljavimo tudi v javnosti in zlasti v politiki.

Poslanec dr. Hohnjec je govoril o drugi točki dnevnega reda: o katoliški šoli. Obrazložil in pojasnil je stališče, ki ga zavzemajo v šolskem vprašanju poedine stranke med Slovenci, zlasti demokratska, samostojna in socialdemokratska stranka. Izjave poslanecv teh strank na zborih in zlasti v parlamentu dokazujejo, da omenjene stranke v tem velevažnem vprašanju v kojem gre za obstoj in propad katolištva in slovenstva med našim narodom, zavzemajo katolištvo in slovenstvo sovražno mesto. Slovensko ljudstvo se v obrambi svojih katoliških in narodnih svetinj more zanesti edino le na svojo krščansko organizacijo in na moč katoliških načel. S temi možmi na čelu bo naše ljudstvo v strnjjenih vrstah šlo v boj za krščansko šolo. Ta boj nam ponujajo svobodomiselnici in liberalci v naši državi, ki korakajo po stopinjah francoskega framacozstva in svobodomiselnstva. Mi tega boja ne želimo, ker bo povzročil še večjo neslogo in zmedo v naši že itak dovolj neurejeni in razruvani državi. Izjavljamo pa, da se tega boja ne bojimo, marveč ga bomo moško izvojevali do konca. Kdor ljubi naš narod in njegove lepe svojine, kdor želi temu narodu obstanek in napredek, bo šel z nami v boj za krščansko šolo in za načelo katoliške mladinske vzgoje.

Jos. Pirca iz Ljubljane je tolmačil potrebo in načela katoliške mladinske organizacije. Njen namen je, dvigniti v mladem človeku duha, poplemeniti mu srce, utrditi mu voljo. Temu smotru, da se v človeku utrdi značaj, služi tudi telovadba, ki ni samo vežba telesa, marveč udi vežba duha in volje. Trajni je temelj, na katerega se opira naša organizacija: vera, narodnost in družabnost. Z načeli vere, katoliške vere, so prešinjena vsa naša društva; s tega temelja se ne premaknemo niti za las ne. Narodnost ni za nas samo prazna beseda, izgovorjena svečano med zvenketom čašic vinca rujnega, temveč narodnost nam je vodilo za požrtvovalno delo med narodom. Družabnost gojiti med mladino in temu nagnjenju mladega človeka dati pravo smer, je nujno potrebno, ker je drugače nevarnost, da to lepo nagnjenje zavede mladega človeka na pota, ki so nevarna veri in npravnosti. Gojimo vse panoge mladinske organizacije, med katerimi se dviga kot prva in najlepša Marijina družba.

Dr. Ogrizek je razpravljaval o časopisju. Obžalovati je, da se tako velevažna in koristna iznajdba, kakor je tisk, izrablja za slabe, cerkvi in človeški družbi škodljive namene. Še bolj pa je obžalovati, da naše ljudstvo v svoji večini še ni izpregledalo ter ni uvidelo teh slabih nakan. Ljudstvo še ni dovolj podučeno in zato se da zapeljati od praznih besed in zvenceh obljub za katerimi se skriva strankarska sebičnost in politično sleparstvo. Ako hočemo ljudstvo prav podučiti in razširiti med njim pravo in resnično znanje, je treba med njim razširiti dobro, krščansko časopisje. Marsikateri krivi nazori in predsodki bi izginili, razredni boj, ki škodi poedinim stanovom in celemu narodu, bi se omilil, široke mase bi krenile na pot praktičnega krščanstva, ako bi se med širokimi masami naroda udomačilo dobro krščansko časopisje. Borimo se torej zoper vse sovražnike in zastrupljevalce naroda z modernim orožjem: z dobrim tiskom!

Ko je poslanec Pušenjak na koncu izpregovoril nekaj spodbudnih besed udeležencem velevažnega zborovanja, je predsednik ob enih popoldne zaključil katoliški shod. Naj bi ta shod rodil obilne sadove v Savinjski in Šaleški dolini! Navdušenje, ki je vladalo na njem nam je jamstvo za to.

Pred začetkom katoliškega shoda ob osmi uri zjutraj je bilo posvetovanje delegatov katoliških organizacij. Predsedoval je poslanec dr. Hohnjec, poročali so pa p. Marijofil Holeček, župnik Krošelj, kaplana Kljun in Avšič. Soglasno so bile sprejete stavljenе resolucije, v katerih se povdarja: v vseh krščanskih organizacijah naj se polaga važnost na verski moment. — Tretjemu redu sv. Frančiška naj se v svrhu poglobitve družin v krščanskem duhu posveča večja skrb in pozornost. S tiskom in živo besedo naj se naglašava važnost praktičnega krščanstva tudi za časno dobrobit. Oster protest proti nameravanemu ukinjenju poduka v kršč. nauku in verskih vaj v ljudskih, strokovnih in srednjih šolah. Zahteva, da verski pouk v omenjenih šolah vršijo edino le kateheti, za to pooblašteni od cerkvenih predstojnikov. Poziv, da se čimprej ustanovi katoliška šolska družba s podružnicami po posameznih župnijah. Dolžnost katoličanov je, da s svojimi duhovnimi voditelji na čelu zastavijo vse svoje moči in da postavnim potom priborijo našemu katoliškemu narodu versko šolo. Nujno se priporoča, da v župnijah ustanovijo, odnosno poživijo Marijine družbe za vse stanove obojega spola, Marijini vrtci za neodraslo mladino, izobraževalna društva s potrebnimi mladinskimi podvezvami in odseki in da se orlovska organizacija razširi po vsej Sloveniji. Katoliška javnost se poziva, da poskrbi za ustanovitev močnega tiskovnega sklada. Priporočajo se po raznih krajih nazorno prirejene razstave dobrega tiska. Naj se pospeši celotna izdaja sv. pisma, ki bi bila primerna za ljudstvo. Oskrbi se naj šolski molitvenik, ki bi bil obvezen za vse slovenske škofije. Priporoča se Družba sv. Mohorja ter izraža želja, da ta družba pospeši izdajo «Življenja svetnikov». Pozivajo se katoliški Slovenci, da dosledno odklanjajo protiverski tisk ter da na vso moč podpirajo, širijo in pospešujejo katoliško časopisje.

Počitnice na ljudski šoli.

Na uredništvu «Slov. Gospodarja» in «Straže» ter na tajništvo Slovenske ljudske stranke prihaja cela vrsta vprašanj in protestov v zadevi ljudskošolskih počitnic. Ljudstvo se namreč ogorčeno obrača proti nakani višjega šolskega sveta, ki hoče ugoditi želji nekaterih učiteljev ter preložiti počitnice na julij in avgust. Treba je torej, da se v tej zadevi pove jasna in odločna beseda; odločna posebej v tem oziru, da sedanji višji šolski svet sliši in uvaža razloge ljudstva, ki so tako tehtni in odločilni, da odvagajo vsa druga razmotrivanja.

Stališče nekdanjega štajerskega deželnega šolskega sveta.

Ze svoj čas je štajerski šolski svet preložil počitnice za ljudske šole na deželi od jeseni na poletje. Navajali so se po sejah in strokovnih in nestrokovnih listih isti razlogi, kakor jih slišimo in čitamo sedaj. Toda bivši štajerski deželni šolski svet v Gradcu se je moral prepričati, da ni nagajivost, ne starokopitnost, ne kakšno sovraštvo proti izobrazbi, kar sili naše ljudstvo, da zahteva jesenske počitnice, temveč, da so merodajni nepremostljivi gospodarski razlogi, da ljudstvo s tako odločno gesto povdarja to svojo zahtevo. In v tem šolskem svetu so preklicali in prenaradili svoj sklep po eno, odnosno dveletnem eksperimentu ter dali ljudski šoli na deželi spet jesenske počitnice. Menda pač ne bo nihče trdil, da so bili v graškem deželnem šolskem svetu slabši šolniki in manj izobraženi zastopniki ter uradniki, kakor pa so v ljubljanskem, in vendar so se uklonili želji in zahtevi ljudstva, saj se je vklonil prostovoljno celo velik del učiteljstva. Ako bi si pogledali vsi tisti, ki sedaj zopet dražijo ljudstvo, razprave po časopisih in merodajnih korporacijah, bi se prepričali, da delajo nepotrebno razburjenje in bodo morali ravno tako zopet nazaj na stališče, kakor ga je zavzel po bojih in poizkusih nekdanji štajerski deželni šolski svet: pri nas uspeva šola in dom najbolje, ako so na kmetih počitnice v jeseni. Lahko sicer rabite proti staršem silo, lahko povzročite stotine in tisoče težav, neprilik in kazni, toda na zadnje boste morali spoznati, da je življenje močnejše, kakor mi vsi skupaj, in po nepotrebnih žrtvah boste se zopet odločili za — jesenske počitnice.

Mi vsi bi morali veliko bolj zidati na podlagi: iz ljudstva izhajamo; za ljudstvo smo dolžni delati, njegove življenjske potrebe spoznavati in jih pri delu za umstveno, moralno in gmojno povzdigo uvaževati. Toda zdi se, da znaten del učiteljstva in z njim višji šolski svet tega ne uvažuje. Ako bi se bolj poglobil v razmere in odnošaje in bi manj uvaževal administrativne in osebne udobnosti poedincev, bi do zopetnega boja o počitnicah gotovo ne prišlo!

Zakaj hoče ljudstvo jesenske počitnice?

Zahteva po jesenskih počitnicah je pred vsem gospodarskega značaja. Še več: je v znatni meri vprašanje obstanka revnih rodbin na deželi.

Pri nas prevladuje na Štajerskem med Slovenci malo kmetijstvo. Polgruntarji, čertgruntarji, kočarji, gormani, viničarji in delavci-dinarji tvorijo ogromno večino prebivalstva. Nasproti njim izginja vse drugo. Ti ljudje pa nujno in brezpogojno rabijo svoje otroke pri svoji težki življenjski borbi za skromni kruhek in obstanek. Če greste na deželo, videli boste čisto po poljih, travnikih in vinogradih otročiče do dveh let. Stariši so jih morali vzeti s seboj na dno. Poleti to gre, ker je tpplo, v jeseni pa ne, ker je prehladno in mokro in tako čuvajo starejši, soloobvezni to deco doma čisto za dve rodbini skupaj! Ti otroci pa oskrbujejo tudi kravico in svinje čez dan, ko starši kot delavci in dinarji delajo daleč od svoje koče in ne morejo čez dan domov.

Kmetiska deca spomladi in poleti napase — opozarjamo, da prevladuje paša na vrvi! — že pred šolo in popoldne po šoli, ker je dan dolg in so jutra topla. V jeseni to ni mogoče. Dan je kratek, jutra hladna, čisto slana, zato se pase od devete, oziroma od desete ure zjutraj pa do enih, do treh popoldne. Lahko se postavimo vsi skupaj na glavo, ali teh gospodarskih in podnebnih razmer, ki obstojajo in se ne dajo spremeniti, ne bomo predrugali. Soloobvezna deca je tukaj glavna pomoč pri gospodarstvu in s tem moramo računati.

Ni treba govoriti o tem, koliko sodeluje kmetiska mladina pri spravljanju in oskrbovanju jesenskih sadov in poljskih pridelkov na jesen. Kako brezpogojno je tukaj potrebna, ker kratkomalo starši brez njih shajati ne morejo, to ve vsak, ki je samo malo vtaknil nos v naš spodnještajerski malokmetijski obrat.

Ze sedaj je življenje za kmetisko ljudstvo težko: delo, trud in znoj izpolnjujejo horbo za obstanek. Ni kratkomalo mogoče, da bi ljudstvo zamoglo pogrešati pri tem svojem delu svojo mladino. Mladini sami pa ni kakor ni delo v telesno ali duševno škodo. Če se hoče šola prilagoditi tem razmeram, katerih izpremeniti ni mogoče, bo dosegala popolni uspeh! Prav radi pa priznamo, da je treba tudi malo osebne požrtvovalnosti od strani učiteljstva.

Da je naše učiteljstvo tako pridno, skrbno, delavno, ni v najmanjši meri pripisovati dejstvu, da kmetiska mladina od prve dobe tako močno sodeluje in pomaga staršem. Ako kje, velja tukaj pregovor: «Česar se je Janezek učil, to Janez zna». Učil se je trdo delati in spoštovati delo, ljubiti zemljo, zato je naš rod takšen, kakoršen je.

In pedagoški — šolski razlogi? Prosim, poglejte si šole in statistike o uspehih! Štajerski Slovenci imajo največ in najlepših šolskih stavb, oni so najbolj med vsemi Jugoslavlani povprečno izobraženi, torej jim jesenske počitnice niso preveč škodovale, posebno pa drugim ne koristile!

Predelec bi šlo, ovreči dokazovanja o potrebi enotnosti, v vseh mogočih utemeljenih in neutemeljenih, resničnih, namišljenih in preveč podčrtanih razlogih. Naš zaključek je: življenski odnosi, gospodarske razmere in potrebe so močnejše in silnejše, kakor vsi protirazlogi, zato jih je treba upoštevati in ne obteževati ljudstvu borbe za obstanek!

Kaj nasvetujemo?

Ker smo prepričani, da bo višji šolski svet moral upoštevati voljo ljudstva, ki neče prav ničesar, kar bi mu bilo v škodo, temveč hoče le to, kar je pametno, nujno in potrebno, zato svetujemo v odgovor na vsa vprašanja in dopise sledeče:

1. Vsi okrajni šolski sveti naj takoj sestavijo vloge in sklepajo o počitnicah in vsi člani jih naj podpisajo ter takoj odpošljejo na višji šolski svet v Ljubljano.

2. Posebne protestne vloge naj napravijo v zadevi počitnic tudi vse kmetske občine in podpisajo jih naj po možnosti vsi odborniki.

3. Enako naj delajo zastopniki našega ljudstva pri okrajnih šolskih svetih!

Ni merodajno, ako tukaj ali tam učitelj ali kdo drugi ugovarja in se protivi. Vi hodite določeno svojo stvarno pot in storite kot zastopniki ljudstva svojo dolžnost!

Stvar je nujna, ker bo višji šolski svet začetkom julija odnose v drugi polovici junija gotovo imel se sejo in pri tej priliki sklepal.

Ker starši in ljudstvo nima glasu in zastopstva pri sedanjem višjem šolskem svetu, apeliramo na zastopnika cerkve gospoda kanonika Vraberja, da zastopa ljudsko stališče!

Politični ogled.

KRALJEVINA SHS.

Režim sicer skuša svečano razpoloženje kraljeve poroke izrabiti v svoje svrhe, pa nima posebne sreče, vlada je od dne do dne bolj zrahljana in svečanostni dnevi so radi profitov in odlikovanj vladne gospode še posebno razvijali in sprli. V beograjskih političnih krogih se kot izhod iz te zagate in zmešnjave označuje in pričakuje kraljev poziv na narod in razpis novih volitev. Vsled nastalega položaja bo težko mogoče, da se volitve v oblastne skupščine izvrše v določenem roku. Kakor poročajo listi, se predvideva zopet nova razdelitev države na oblasti in se bodo radi tega brčkone volitve odgodile. Vlada je že matiskala proračun za leto 1922, ki se je pričel razdeljevati posameznim poslancem. Debata o proračunu se bo začela brčkone v četrtek. Načelna debata bo trajala vsaj mesec dni, na kar se bo pričela debata o posameznih postavkah. V svatbenih dneh sta Pašič in romunski diktator Bratianu kovala razne naklepe, ki jih je javnost takoj spoznala kot zaroto proti Rusiji. Romunija ima zasedeno Besarabijo in če bi radi tega nasilja prišla z Rusijo v konflikt, bi ji SHS vlada pomagala s svojo vojsko.

BOLGARIJA.

Kongres bolgarske zemljoradniške stranke je pokazal, da se v Bolgariji pripravljata popolna samouprava in vlada delavnega ljudstva. Ministrski predsednik Stambulijski je na veličastnem zborovanju nagovoril narod z »orači in seljaci«, naglašal upravičenost vlade pluga, srpa in kladiva ter obsojal velekapital in sovinitizem, ki tlačil delavne sloje in krši mir na svetu. Sovraštvo Beograda do Bolgarije izvira tudi iz tega, ker Bolgarija odklanja režim in politiko, ki se je pri nas ugnedila. Radi vpadov nekkih komitov v južno Srbijo, se iz Beograda grozi Bolgarom celo z orožjem, četudi je bolgarska vlada na komitski akciji nedolžna.

CEHOSLOVASKA.

Prosuetni minister je izjavil, da namerava pooblaščen minister za Slovaško še pred jeseni iztopiti iz vlade. Na njegovo mesto bi prišel zopet kak uradnik, ker je politična situacija na Slovaškem taka, da ni misliti na to, da bi to mesto hotel prevzeti kak politik izmed slovaških političnih strank. »Venkov« poroča, da bodo vojna posojila v Čehoslovaški povrnjena v višini 80 odstotkov.

MADZARSKA.

Volitve so se vršile pod največjim nasiljem, listi so se razveljavljale, glasovi utajili, glasovnice ponaredile, vlada pa vendar ni prišla na svoj račun in socialisti so izredno mnogo pridobili.

Tedenske novice.

Velika orlovska slavnost v Rajhenburgu. Telovadni odsek Orel v Rajhenburgu priredi ob priliki blagoslovitve nove zastave dne 29. junija, na praznik sv. Petra in Pavla Orlovski tabor. Spored: Ob pol 10. uri dopoldne sprejem gostov iz Ljubljane in Zagreba. Ob 10. uri sv. maša s cerkvenim govorom (prof. dr. Medved), po maši tabor. Ob 3. uri popoldne javna telovadba, nastop članov, članic in naraščaja. Po telovadbi prosta zabava. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

Dekliški tabor na Svetini pri Celju. Na binkoštni ponedeljek so imela dekleta laške in celjske dekanije, organizirane v Marijini družbi, Orlici in Dekliški zvezi, krasno speli tabor na Svetini pri Celju. V procesiji došle mladenčke je pred lepo okrašenim slavolokom pozdravila domačinka Neža Sevšek. V cerkvi je celjski gospod vikar Jurak v poljudni in krepki besedi pokazal mladini pravo pot do značajnosti. Po službi božji je tajnik Krajne pred cerkvijo pozdravil zborovalke in zborovalce — nad 1000 ljudi, ter na to v svojem govoru opozarjal na duha skupnosti, socialnega duha, s katerim moramo zopet prešiniti družbo, ako hočemo, da bo srečna. Anica Mihelčič, Orlica iz Celja je govorila o dekliških organizacijah, posebej o Orlici; Marija Ratej s Svetine: O zgodovini svetinske cerkve; Marija Kač iz Tebarij: Cloveško družbo moramo zopet prešiniti s krščanskimi načeli! Anica Medved iz Celja: Dekliška zveza; Cecilija Laznička iz Laškega: O ženski bojevitosti in samopremagovanju; Neža Askerc od St. Lenarta nad Laškim: O dekliški poštenosti in časti; Cecilija Fidler, od St. Jurja ob juž. žel: O srčnosti in značajnosti; Tončka Ropo-

tar, Orlica iz Celja: o značajnosti in odločnosti; Roza Krašovec od St. Lenarta nad Laškim: O nevarnostih, ki pretijo dekletom; Marija Hrenko, predsednica Poselske zveze v Celju: Casopiše; Pavla Kuntara iz Laškega: K desetletnici laške Marijine družbe. — Dekliškega tabora so se udeležili tudi westfalski Slovenci, ki so se ravno pripeljali v domovino. V imenu westfalskih Slovencev je pozval zborovalke duhovni voditelj westfalskih Slovencev g. Tensundern, in svetinski rojak Vincenc Tuhtar, predsednik združenih katoliških društev Slovencev v Nemčiji. Koncem zborovanja je domači gospod župnik Gašparič pozval zbrane mladenčke, naj misli, ki so jih slišale na taboru, ponesejo vsaka v svojo župnijo in jih tam tudi uresničijo: V vsaki župniji laške in celjske dekanije se naj v najkrajšem času ustanovi Dekliška zveza, kjer je še ni!

Županska zveza poziva svoje člane, naj zanesljivo in naglo sklepajo proteste proti nameravani preložitvi šolskih počitnic na kmetskih ljudskih šolah od jeseni na poletje. Te proteste naj pošljejo takoj na Višji šolski svet v Ljubljani.

«Republikanec» Novačan v Mariboru. V petek, dne 9. t. m. zvečer je hotel dr. Novačan na tihem zborovati v Mariboru v neki gosilni v Magdalenskem predmestju. Učeni doktor se je zelo razburil, ko je kot poslušalec stopil v sobo, kjer je bilo zbranih kakih 20 brivcev in železničarjev, naš poslanec Žebot. Ker naši niso imeli namena kaliti dr. Novačanu njegovo srečo, se je poslanec Žebot s svojimi kmalu odstranil. Dr. Novačan sreča ni bila mila. Za njegov tajni sestanek je zvedela policija in je vseh 20 zborovalcev z Novačanom vred odgnala na policijo, kjer so jih zasliševali do rane jutranje ure. Seveda se bo dr. Novačan sedaj smatral kot velikega »mučenika«. Tudi mi ne odobravamo nastopa policije. Saj dosedaj še nikjer ni bilo v veljavi, da so se morale seje in zaupni sestanki naznaniti oblasti. Sicer pa se Novačan zelo moti, ako misli, da mu bo naše ljudstvo sledilo ter verjelo njegovim bajkam. On je bil že pri vseh strankah, povsod je iskal sreče. Mož bi rad postal poslanec in tudi ministrskega sedeža bi se ne branil. Ko mu republikanstvo ne bo več prijalo, pa postane zopet kaj družega.

Prav tako! Dr. Novačan se je iz svojih ponesrečenih shodov naučil sledeče, kakor sam pravi v 39. številki »Naše vasi«: 1. Da se vse slovenske stranke, klerikalne, liberalne in samostojne najdejo v bratskem objemu, kadar je treba iti proti republikanski stranki. 2. Da to stori, ker se boje republikanskega razpoloženja slovenskega naroda, ki hoče imeti republikansko stranko. 3. Da se držijo omenjene stranke proti nam le z nasiljem in lažjo. — Vsakega poštenega Slovenca morajo te Novačanove besede iz srca razveseliti in najsi bo te ali one stranke. Naše zdravje kmetsko-delavsko ljudstvo je nam reč na vseh dosedanjih Novačanovih shodih enodušno odklonilo njegovo republiko in je s tem pokazalo svojo politično zrelost. Slovenci niso Zagorci. Iz razpoloženja slovensko-kmetsko-delavskega naroda je moral Novačan uvideti, da ni res, da bi hotelo ljudstvo imeti njegovo — republikansko stranko, ter mu nastavljal ramena, po katerih bi zlezal v Beograd. To si naj zapomni gospod Novačan: Naš narod je do grla sit njegovih demagoških fraz in za to hoče pozitivnega dela, na podlagi gesla: Vse za vero, dom in kmetal!

Zora puca — bit će dana. Hrvatski svečeniki, s katerimi smo imeli priliko govoriti, so rekli, da so ob štajersko-hrvatski meji od nas razbiti Novačanovi, oziroma Radičevi shodi, kateri so se vršili ob asistenci nekaj stotin hrvatskih republikanskih kmetov, prve dneve zelo vznemirjevalno uplivali na hrvatski narod, ki pa se začenja sedaj polagoma iztreznjevati. Seljaki pravijo, naj imajo štajerci svoje in mi svoje. Najvažnejše pa je dejstvo, da so začeli razmišljati o Radičevi taktiki in se vprašujejo: ali je res imel Radič popolnoma prav, da ni šel s svojimi poslanci v Beograd? Voljo hrvatskega naroda bi morda lahko in še bolj prepričevalno pokazal svetlu, ako bi v Beogradu aktivno nastopil proti srbski nadvladi. Tako pa se drži doma kakor mila Jera in cepeče z nogami kakor razposajen otrok, rekoč: Ne grem, pa ne grem! — Tudi Zagorci že začenjajo razmišljati in to so — vesela znamenja.

Kako se godi našim vojakom v Kragujevcu? Se ni dolgo, ko so lagali poslanci: Dobnik, Majcen in Brandner, ki so obiskali garnizijo Kragujevac, kako se našim fantom godi tamkaj dobro in imajo vsega dovolj. Poročilo zgoraj omenjenih je bilo neresnično, kar smo takoj pribili in sedaj se oglašajo naši fantje vojaki, ki trdijo isto. Za danes objavljamo poročilo podoficirjev iz Kragujevca ki se glasi: »Čital sem članek v »Jutru« in se jezil, a danes sem čital članek v vašem listu in se razveselil, ker vidim, da ima tudi takih ljudi, ki ljubijo resnico. Nas je podoficirjev Slovencev v Kragujevcu okrog 20, pa je samo eden govoril v imenovanih gospodi (Majcen, Dobnik in Brandner) in sicer v čisto drugačnem pomenu, kot pa oni pišejo v »Jutru«. Obiskali so nas, »pešački puk« in »Inžinerijo« pri nas, pri artileriji jih pa še bilo ni, ker niso imeli časa, so rajši šli gledat konjsko dirko, ki se je priredila tega dne. Vaše vrstice so pa čisto na svojem mestu in resnične, kar lahko potrdi vsak slovenski podoficir, služec v Kragujevcu, še bolj pa vojaki. Zahvaljujoč se vam za vaše zanimanje za nas vas pozdravljamo. Podpis: podoficirji Slovenci v Kragujevcu. Ako hočejo gospodje demokrati in naši samostojni, da jim še bolj pobijemo njihovo laž o roznati usodi naših fantov-vojakov v južni Srbiji, bomo objavili še nekaj značilnih pisem. Sicer pa nam pišejo fantje: Le naj počakajo ti lažnjivi petolizci, ko odslužimo svoj predpisani rok in se vrnemo domov, bomo z demokratsko-samostojnimi lažnjivci obračunali sami. Ako bo izpadel obračun bolj trdo in robato, so si krivi sami: laž se pobija pri vojakihi s pestjo!

Kaj vse se upa demokratski učitelj! Od Gornje Sv. Kungute nam poročajo: Saj ljudje dolgo molčimo in

potrpimo; pa kar je preveč, je preveč. Mislimo na naše šole, ki jo vzdržujemo zato, da bi se naša deca vzgojila za poštene ljudi in se tudi vsaj najpotrebnejšega naučila. Naše učiteljstvo se pa tako vede in tako deluje, da so marsikateri starši že sklenili, otrok sploh v šole ne več pošiljati; oni pa, ki še hodijo v šole, pripovedujejo, da sede v praznih razredih. Mlajši učitelj se namreč, kjer le najde priliko, odlikuje s svojim bogokletnim govorjenjem; celo pred velikim razpelom pred cerkvijo so ga že slišali, kako je zaničljivo izgovarjal najgrbe hrvaške bogokletne psovke. Znano je tudi, kako je v šolskim vodjo vred napadal in sramotil naše najboljšiše može — seveda ne vselej v treznem stanju. Ta človek je morebiti dober vzgojitelj svojih psov, za kateri ima očitno več brige nego za deca, a v šolo ne spada. Čudimo se samo, da nezadovoljnost ljudstva ni že došla hujše buknila na dan; smo pač pohlevni ljudje, zato si pa taki gospodje toliko upajo. Toda tudi naše potrpežljivosti je konec in zato merodajno oblast javno na to opozarjamo. Saj je sedaj tu splošna sodba, da je naša šola poprej pod nemškutarskim vodstvom veliko bolj služila svojemu namenu, nego sedaj pod »narodnim« učiteljstvom.

Predstava v korist Otroške bolnice kraljice Marije. V kratkem se bo vršila v našem gledališču predstava v korist Otroške bolnice kraljice Marije, pri kateri nastopijo učenci in učenke naših meščanskih in ljudskih šol s petjem, rajalnimi nastopi in igro. Otroci se pod vodstvom našega vrlega učiteljstva marljivo vadijo. Vsak, ki se spominja laške šolske igre v korist Jugoslovanski Matici v mestnem gledališču, bo gotovo z veseljem pozdravil to lepo prizadevanje naše mariborske mladine.

Odgovor »Pozivu« v »Kmetijskem listu«. V številki 21., str. 4, pod naslovom »Poziv« se šolovodja zagorski pri Kozjem v »brezmejni maščevalnosti in onemoglosti« za vsa usta peni in po samo njemu dani domišljavosti in grdi ošabnosti psuje ljudi izza plota s priimki kakor bi ljudje krivi bili, da ima neredno šolo. Vsakega državljana dolžnost je, da skrbi za ureditev lepe naš države zlasti na obširnem polju šolstva. Ali ne veš Janč, kaj je rekel pred par leti v ta namen vzorni in skrbni višji deželni šolski nadzornik. »Sola naj bo učilnica, in ne mučilnica, učitelj naj je otrokov oče in njegovim staršem pomočnik v vzgoji«. Želimo torej vsi da v Jugoslaviji rasto kulturna srca in pamet in da posurovelost in neznanost. Pametnemu dovolj!

Pogreb mladega Orla. Dopis iz Hoč. V nedeljo, 11. junija smo ob ogromni udeležbi domačinov pokopali vrlega dijaka 6. gimnazije Alojza Mulec. Pogreba se med drugimi tudi udeležili zastopniki profesorskega zbora mariborske gimnazije, lepo število dijakov, Orli iz Maribora, Slivnice in Frama, ter domači Orli in Orlice. Krsto so nosili Orli. Pogreb je vodil g. profesor dr. Medved, spremljan od štirih duhovnikov. Ob odprtem grobu so se v ginljivih, v srce segajočih govorih poslovičili od rajnega g. prof. dr. Medved, kot zastopnik mariborske gimnazije, prof. dr. Capuder, kot zastopnik Orla, dijak mariborske gimnazije in framski župnik. Najrajnim izgubi hočka fara enega najboljših svojih mladeničev. Naj mu bo zemljica lahka!

Slovesen sprejem novih zvonov bo v soboto, dne 17. t. m. ob 5. uri popoldne pri kapeli g. Pukl v Razvanju pri Mariboru. Od kapele bodo prepeljani zvonovi slovesni procesiji v cerkev. Slovesno blagoslovljenje bo v nedeljo 18. t. m. ob pol 10. uri. Prijatelji sv. Mihaela prisrčno povabljeni!

Pobožnost pri Sv. Treh kraljih v Slov. gor. V torek, sredo in v četrtek pred praznikom Srca Jezusovega, dne 20., 21. in 22. junija, obhajamo v naši romarski cerkvi ali vesno tridnevno kot pripravo na praznik Srca Jezusovega. Bo vsak dan zjutraj in zvečer pridiga. Vodila jo bodo dva č. ggg. misijonarja iz Celja (Sv. Jožef). Celno noč pri prazniku bomo pred izpostavljenim sv. Rešnjim Telesom molili in slavili božje Srce, in praznik sam v petek, dne 23. junija obhajali z dvojno predpoldansko in popoldansko službo božjo. K pozni službi božji pridejo procesije iz sedmih župnij in se bo pred pozno službo božjo vršila več častna procesija s sv. Rešnjim Telesom in s podobo božjega Srca. Častilci, častilke božjega srca iz Slovenskih goric, na veselo svidenje ob tridnevnicu in na praznik božjega Srca v naši romarski cerkvi, da bo proslava dostojna božjega Srca, nam pa prekorična za časni in večni blagoslov!

Köpeniški stotnik v Limbušu. V soboto zvečer se oglašil pri občinskem uradu v Limbušu nek »narednik« in ne policije in je trdil, da se v gostilni Franca Kučerja pri narejajo bankovci. Zahteval je, da mu župan oskrbi orodnika, ki ga spremlja, da zapečati in s seboj v Maribor nese vso gotovino, ki jo najde v imenovani hiši. Ker se pa ta »narednik« zdel činiteljem sumljiv, ga je orodnik spremljal ne samo do Kučerja, ampak do Maribora, kjer je izročil roki pravice. Toliko drugim v poduk in svarilo!

Ko kri vskipi vsled nasilja. — Posestnik Doplik v Lajtersbergu, ki se je že proslavil z odurnim postopkom proti strankam v svoji hiši, je imel v nedeljo svojimi težaki in viničarji burno razpravo glede služka in dela. Delavci so lepo prišli pred njega in prosili, naj jim mezde zviša, Doplikar je pa nemu pri solil klofuto. Oklofutanemu človeku je kri zavrela, in vlek je iz žepa — nož, zamahnil — Doplikar je skočil in bodež je zadel njegovo hčer v prsa. Rana ni nevarna.

Silna toča in neurje. Iz Pilštanja nam poročajo: binkoštno nedeljo ob 3. uri popoldne je prihrula strma nevinna s točo od severo-zapada. Med strašnim neurjem je nasipalo toče, kakor da bi zapadel visok sneg. Še drugi dan so bili velikanski kupi toče pod pom in tam, kjer jo je voda nanosila skupaj. Občutljiva Drenskobro je trpela silno škodo, posebno v vinogradih. V okolici Pristave in Dobležice je v večini vinogradov uničenega čez polovico pridelka. Trta še bo drugo leto trpela na slabih posledicah. Okolica Pokovo selo, Vinodol in Zdrhost so pa bolj trpele vsled strašnega naliva. Menda se je utrgal oblak. Voda je o-